

La vaga de fam de l'església de Saint Bernard del propassat mes d'agost va fer esclatar la polèmica a França. Els immigrants, castigats des de fa més de dues dècades per una sèrie de lleis que a poc a poc els van retallant drets, han començat a fer-se escoltar.

La revolució dels 'sans papiers'

Va ser necessària una vaga de fam perquè a França tornés a encendre's una polèmica que ni la llei ni el govern conservador no han pogut apaivagar: la immigració il·legal. Fa poques setmanes 210 africans eren desallotjats d'una església de París per la policia sota una única acusació: voler decidir el seu futur en un país que no troba el seu. És la immigració la causa de tots els mals de França, o el record molest de la glòria del passat?

La França que s'encara al segle XXI amb 3,6 milions d'estrangers "integrats" i un nombre desconegut d'il·legals ja no és ni de bon tros l'orgullorosa guardiana dels valors republicans que feia somniar milers de perseguits de tot arreu del món. "La immigració és el nostre 'affaire Dreyfus', aquest instant de veritat en què es revela cruament una època i es divideixen radicalment unes generacions. (...) Aquests darrers quinze anys França ha passat insensiblement d'un debat sobre la integració a una crispació sobre la immigració", avisava fa pocs dies el diari *Le Monde*.

En realitat ja fa més de vint anys que París s'ha posat al capdavant de la repressió contra la immigració, legal o il·legal, a Europa. Al 1974 prohibia per primer cop l'entrada lliure d'immigrants, prohibició seguida de la terrible bateria de lleis aprovades entre 1986 i 1993, les famoses lleis Pasqua, que van culminar en la reforma del codi de nacionalitat del 1994: un nen de pares immigrants ha de demanar la

nacionalitat francesa als setze anys. Vint mil persones van demanar asil l'any 1995 a França, menys de la meitat d'ara fa sis anys. Només 4.900 van ser acceptades.

Girar la cara. I tanmateix, segons els experts, proporcionalment no hi ha pas més estrangers ara a França que fa vint anys. En reali-

ció que planteja problemes nous i inesperats a una societat francesa irritada i confusa davant uns sacrificis econòmics que el govern li demana i que no acaba d'entendre, i que des de mitjan anys 80 s'estima més de girar la cara, amb fàstic o vergonya, a l'humil presència dels "sans papiers" (immigrants il·legals), que ho suporten tot. Com a mínim fins ara.

Dos dies després de l'expeditiu desallotjament de l'església de Saint Bernard, el dia 23 d'agost, una enquesta divulgada orgullosament pels mitjans de comunicació francesos més progressistes mostrava que un 50% dels seus compatriotes donava suport a la protesta dels africans i es manifestava en favor de regularitzar-ne la situació. Però un sondatge simultani mostrava una dada oculta i inesperada: 67% dels francesos pensava -i continua pensant- que el govern ha de posar fre a la immigració il·legal.

Una esquizofrènia particular, doncs, producte més aviat del record molest de la *grandeur* passada que no d'un racisme agressiu. "És com si invitessis algú a jugar a pòquer i enmig de la partida decidissis de canviar les regles del joc sense avisar", comentava en plena crisi dels "sans papiers" un dels defensors dels immigrants il·legals. Potser no és exactament veritat que els hagin invitat a venir, però no és menys cert que els ciutadans de Mali, de Burkina-Fasso, del Zaire o d'Algèria se les arreglen per treballar a França, en sectors com la construcció, l'hoteleria, recollint escombraries o nete-

'Le Monde': "La immigració és el nostre 'affaire Dreyfus', aquest instant de veritat en què es revela cruament una època."

tat, la immigració ha estat un fenomen habitual de la França moderna, de la mateixa manera que els esclats de xenofòbia (contra uns treballadors italians en unes mines del sud del país a final del segle XIX) són un fenomen vell, no exclusivament actual. Certament, el tipus d'immigrants ha canviat aquestes dues últimes dècades. Ara tenen un color de pell diferent, vesteixen i parlen de forma cridadora i en alguns casos les seves tradicions i la seva religió xoquen frontalment amb els valors laics de la França republicana. Una situa-

jant oficines, amb papers o sense papers. Pels carrers de París els captaires no són mai negres o estrangers.

En opinió de Stéphane Hessel, ex-ambaixador francès i mitjancer en el conflicte de Saint Bernard, "aquesta mà d'obra, en tot cas temporal, és indispensable per a alguns sectors vitals de l'economia francesa". En realitat, un estudi elaborat per les Nacions Unides mostrava, fa poc més d'un any, que als països industrialitzats la majoria d'emigrants no solament acaben obrint-se camí en el comerç o en els serveis, sinó que amb el temps fins i tot creen llocs de treball.

Però des del govern conservador francès insisteixen a dir que el problema no és amb aquesta classe d'emigració, legal i amb els mitjans i els requisits necessaris per a viure a França, sinó amb els il·legals, que vénen sense res. Amb la minoria que no es pot defensar dels atacs de l'extrema dreta i de l'hostilitat silenciosa d'una part de la societat francesa. Per més que les estadístiques demostren que la delinqüència no és un problema d'immigrants, sinó de condicions econòmiques.

La vaga de Saint Bernard va permetre descobrir un aspecte sinistre del tracte als 'sans papiers': les irregularitats comeses per la policia en l'elaboració dels dossiers d'expulsió.

Principals disposicions de les lleis Pasqua

Les lleis conegudes sota el nom del polèmic ex-ministre d'Interior conservador, Charles Pasqua, foren promulgades entre 1986 i 1993. La més important és la que afecta el canvi del codi de nacionalitat, però la resta (dos textos dels mesos d'octubre i desembre del 1993) fixen les condicions "d'entrada, d'acolliment i de residència" dels estrangers a França. Les disposicions més polèmiques són les següents:

- El títol de residència amb validesa de deu anys (el més cobejat per un treballador del Tercer Món) ja no s'atorga als estrangers en situació irregular casats amb un francès. El demandant ha d'esperar un any després del casament, i durant aquest any l'estranger pot ser expulsat. Igualment, el títol de deu anys ja no s'atorga als pares es-

trangers de nens francesos: no són per tant ni expulsables ni regularitzables. Els estudiants no poden convertir el seu títol temporal en permanent després de deu anys de residència.

- El reagrupament per motius familiars és més difícil. L'estranger ha d'haver residit regularment durant els darrers dos anys a França, disposar de recursos econòmics iguals, si més no, al salari mínim francès, i no pot fer venir els fills espaiadament. El batlle del lloc de residència ha de donar-hi el seu dictamen. En cas de separació de la parella, el títol de resident pot ser retirat a la dona que s'havia reunit amb el marit a França. Igualment, els batlles poden suspendre durant vuit dies la celebració d'un casament amb un estranger i demanar la intervenció de les autoritats estatals, si sospiten

que ha estat un casament de conveniència.

- Encara que treballin i cotitzin, els estrangers en situació irregular no poden beneficiar-se de protecció social. La Seguretat Social ha de comprovar la regularitat dels seus afiliats estrangers.

- Els casos d'expulsions són més nombrosos. Un estudiant que resideix a França des de fa més de deu anys, un estranger casat amb un ciutadà francès des de fa menys d'un any, o un nen que viu a França des de l'edat de sis anys però que no ha entrat al territori pel procediment de reagrupament familiar, poden ser expulsats.

- La retenció administrativa pot prolongar-se deu dies i l'expulsió pot implicar la prohibició d'entrar en territori francès durant un any. **J. Z.**

Dalt, l'ex-ministre de l'Interior conservador Charles Pasqua, autor de les lleis que entre 1986 i 1993 van endurir la legislació sobre els immigrants. Baix, l'actual titular d'aquest ministeri, Jean-Louis Debré.

ja feia unes quantes setmanes que uns tres-cents immigrants il·legals, la majoria provinents de Mali, havien iniciat una protesta pacífica per regularitzar la seva situació. I mentre els "sans papiers" reclamaven de poder tornar a la vida que havien menat fins al 1994 (treballar, formar una família i pagar impostos a França sense ser francesos, però tampoc il·legals), i iniciaven un estrany periple que els havia de dur fins a una petita església de París, la comissió parlamentària llançava quaranta-sis propostes ben dures, comunicades al govern entre la indiferència general, que anaven des del registre d'empremtes digitals dels sol·licitants de visats als països d'origen, al control administratiu dels qui els allotgen en terra francesa o a la possible expulsió de menors estrangers que hagin comès un delictes.

Fins fa un mes, algunes d'aquestes propostes haurien tingut esperances de ser aprovades en una reforma de les lleis Pasqua. Ara es parla de reformar-les en el sentit contrari per suavitzar-ne els resultats, a vegades quasi surrealistes.

L'acció dels vaguistes de Saint Bernard va permetre de descobrir un aspecte sinistre de les expulsions que les organitzacions de defensa dels drets humans denunciaven des de feia dos anys: la precipitació i la irregularitat amb què la policia elabora els dossiers d'expulsió. Només un 16% de les ordres d'expulsió dels "sans papiers" són portades efectivament a terme, i les anul·lacions dels casos són degudes a defectes de forma denunciats pels jutges.

Una bona part d'aquests errors neixen de les lleis antiimmigratòries mateix, un autèntic calvari legislatiu —com reconeix el govern— per a jutges, advocats, policies i, és clar, per als immigrants.

Per exemple, abans de la reforma del codi de nacionalitat del 1994, el pare d'un nen francès (és a dir, nascut abans de l'1 de gener del 1994) obtenia automàticament papers de residència després del naixement del fill. Actualment, aquest mateix pare ha perdut aquest dret, però no pot ser expulsat si invoca l'article núm. 8 de la Convenció

Europea de Drets Humans, que declara "el dret de conviure en vida familiar". És a dir, que si no és clandestí, tampoc no és beneficiari d'una situació "regular" des del punt de vista administratiu.

Si el nen ha nascut aquests darrers dos anys, els pares teòricament poden ser expulsats, però per a enredar-ho més, l'expulsió del cap de família, per exemple, no implica la sortida immediata de la resta de família (com ambiciona el govern), perquè els fills d'immigrants menors d'edat no poden ser expulsats sense l'autorització dels pares... "Han instaurat regles molt estrictes, tecnocràtiques, en un tema eminentment humanitari", opina un advocat familiaritzat amb la qüestió immigrant.

Bomba de rellotgeria. Vistes aquestes acusacions i l'escàndol de les expulsions la dreta s'ha defensat hàbilment recordant que algunes d'aquestes disposicions ja havien estat dictades durant l'etapa socialista. "Abans de les lleis Mèhaignière sobre la nacionalitat (del 1994) aquests nens ja eren estrangers fins als divuit anys" —recordava Jean-Claude Barreau, conseller d'immigració del gabinet del ministre Debré en un article recent al dirari *Le Monde*—. A aquesta edat es convertien en francesos, tret que s'hi neguessin expressament. L'única diferència administrativa, doncs, és que la nacionalitat ja no s'adquireix de forma automàtica, en virtut de l'històric "ius solis" (dret de la terra) instaurat al país des dels temps napoleònics".

Però la diferència psicològica és gran, com s'han encarregat de recordar les associacions que treballen a les barriades més conflictives de les grans ciutats franceses. La tasca de fer respectar les lleis als nois i noies de quinze o setze anys fills d'immigrants es pot tornar encara més difícil si ni tan sols no es poden considerar ells mateixos francesos. Des d'aquesta perspectiva, alguns experts han advertit que la reforma del codi de nacionalitat és una bomba de rellotgeria que pot esclatar en pocs anys.

Les reformes del dret d'asil, un valor històricament republicà, són

encara més greus des del punt de vista humanitari, segons organitzacions com Amnistia Internacional. "El problema és que la Convenció de Ginebra del 1954 diu que els refugiats han de demostrar la persecució que sofreixen, però no diu res sobre l'autor d'aquestes persecucions. I l'estat francès ha decidit que aquests autors només poden ser poders estatals. Així que, per exemple, els algerians perseguits pels grups integristes no es beneficien d'aquest dret", denuncia el responsable de la secció de refugiats d'Amnistia Internacional a França, Patrick Delouvy.

El govern replica que excepcionalment ha atorgat papers de residència a 1.500 algerians aquests dos últims anys, però AI contesta que aquests darrers anys només han estat acceptades un 1% de les demandes d'asil de persones provinents d'aquest país. A l'espera del dictamen de l'Oficina de Protecció dels Refugiats i dels Apàtrides, la vida del refugiat no és gens fàcil: no pot treballar ni rebre ajuts socials. És la justa conseqüència d'una demanda que en molts casos es fa al mateix territori francès, diuen els conservadors. Per a un perseguit polític la cosa més important és sortir del seu país, repliquen els defensors del dret d'asil.

Pròxima parada, Espanya. L'aventura dels "sans papiers" de Saint Bernard s'ha acabat, per ara, amb un escàndol considerable i una confusió encara més gran. De sis a vuit persones (segons les fonts) han estat expulsades, quan al principi de la crisi el govern deia que els casos impossibles de resoldre eren més de 150. Dels 210 detinguts, aproximadament dos terços han obtingut d'alguna manera o altra la llibertat. Llibertat per a obtenir papers o per a continuar en situació irregular, a l'espera d'una ocasió millor, i amb unes esperances a vegades sorprenents. "Em sembla que me n'aniré a Espanya -declarava un d'ells, poc abans que l'aventura de Saint Bernard s'acabés-. Hi tinc un cosí que m'ha dit que no t'expulsen com aquí".

Jordi Zamora

edifici
Los Fresnos

V.P.O.
VIVENDES PROTECCIÓ OFICIAL
C/ FONTANARS, NÚMS. 4, 6, 8 i 10

MERCAT PLAÇA JESÚS

C/ FONTANARS

AVDA. GASPÀR AGUILAR

CAMPOS CRESPO

JAUME BELTRAN

- VIVENDES de 3 i 4 DORMITORIS
- DÚPLEX de 4 DORMITORIS
- ÀTICS
- LOCALS COMERCIALS
- PLACES DE GARATGE

* **HIPOTECA DES DEL 6,5%**
* **SUBVENCIONS OFICIALS A FONS PERDUT**

* Segons condicions R.D. 1.932/91 i Generalitat Valenciana D. 55/92

Informació i venda:
en la mateixa obra
o PAU, 11,
baix

FICSA

Telèfons
392 34 02
392 34 03
392 34 04

'per a viure'